

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 515/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Okresného súdu Poprad č. k. 17 Csp 81/2019-1466 z 2. decembra 2022 a č. k. 17 Csp 81/2019-1510 z 30. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej primerané finančné zadosťučinenie a trovy vzniknuté v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako čiastočne neúspešná žalobkyňa v ňou iniciovanom spore o zaplatenie 11 077,75 eur s príslušenstvom bola rozsudkom okresného súdu vo veci samej (v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu) zaviazaná k povinnosti nahradiť žalovaným trovy konania v rozsahu 70 % a trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Nadväzne okresný súd uznesením č. k. 17 Csp 81/2019-1466 z 2. decembra 2022 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške trov konania tak, že zaviazal sťažovateľku k povinnosti nahradiť žalovaným trovy konania v celkovej výške 2 528,72 eur do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala účelnosť priznaných trov konania, a to konkrétne priznanie náhrady trov konania za tieto úkony právnej služby: a)

písomné podanie žalovaných z 10. augusta 2020, o ktorom tvrdila, že neexistuje; b) písomné podania zo 6. augusta 2020 a z 8. januára 2021, ktoré podľa jej názoru neobsahovali žiadne nové skutkové okolnosti či právnu argumentáciu; c) telefonické porady. Súčasne navrhla prerušenie konania o sťažnosti z dôvodu, že proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým bolo rozhodnuté okrem iného aj o nároku na náhradu trov konania, podala dovolanie.

4. Napadnutým uznesením č. k. 17 Csp 81/2019-1510 z 30. mája 2023 okresný súd zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka tak, že zaviazal sťažovateľku k povinnosti zaplatiť žalovaným trov konania vo výške 2 163,56 eur, keď na podklade jej sťažnosti prehodnotil priznanie náhrady trov konania za niektoré z úkonov právnej služby. Súčasne zamietol návrh sťažovateľky na prerušenie konania o sťažnosti, pretože nepovažoval takýto postup za hospodárny, keďže rozhodnutie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť [§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)]. Vo vzťahu k trovám konania v konkrétnostiach uviedol, že podanie z 10. augusta 2020 sa nachádza v spise, avšak išlo o podanie s dátumom 7. augusta 2020, ktoré bolo súdu doručené 10. augusta 2020 a bolo účelne vykonané. Podanie z 8. januára 2021 bolo vyjadrením k odvolaniu, ktoré bolo podané na výzvu súdu v reakcii na podanie odvolania sťažovateľky. Rovnako ako účelné vyhodnotil okresný súd aj telefonické porady, ktoré boli preukázané záznamami a ich vykonanie vyplývalo z obsahu spisu. V tej súvislosti okresný súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1232/2020, ktoré sa zaoberalo výkladom ustanovení advokátskej tarify s tým výsledkom, že tam účinná právna úprava neobmedzuje priznanie odmeny advokátovi iba na prípad, ak bola porada uskutočnená za osobnej prítomnosti advokáta a jeho klienta. Tam rozoberaná právna advokátska tarifa je priam identická s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Preto aj okresný súd ustálil, že nie je možné zúžiť dotknuté ustanovenia advokátskej tarify tak, že by pod ňu nemali v okolnostiach danej veci patriť aj porady advokáta s klientom, ktoré boli uskutočnené telefonicky. Zdôraznil, že v danom prípade boli porady vykonané v súvislosti s iným úkonom, napr. v súvislosti s pojednávaniami a vyjadrením k odvolaniu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opakuje argumenty predstreté okresnému súdu vo svojej sťažnosti. Tvrdí, že okresný súd je v zmysle právnej normy viazaný priznať úspešnej strane náhradu iba takých výdavkov, ktoré účelne vynaložila a boli riadne preukázané ako odôvodnené. Okresný súd odmietol pristúpiť k akejkoľvek verifikácii skutočných výdavkov oboch žalovaných prostredníctvom správne vystavenej faktúry alebo iného dokladu. Písomné potvrdenia žalovaných o telefonickej porade nie sú dôkaznými prostriedkami, ktorými by bolo možné hodnoverne preukázať, že sa predmetné porady naozaj uskutočnili. Sťažovateľka vyjadruje podozrenie, že žalovaní zahrnuli do vyčíslenia trov konania aj také výdavky, ktoré nikdy nevznikli, a okresný súd na to neprihliadal. Sťažovateľka tiež poukazuje na to, že dosiaľ v rozhodovacej praxi okresného súdu nezaznamenala žiadne rozhodnutie, v ktorom by bola priznaná náhrada trov konania vynaložených na telefonické porady, a teda okresný súd nevysvetlil, prečo sa odklonil od vlastnej rozhodovacej praxe. Okresný súd neskúmal ani to, či jednotlivé úkony právnych služieb boli vykonané s odbornou starostlivosťou. V tejto súvislosti uviedla, že opakovane upozornila okresný

súd na to, že priebeh konania je nehospodárny. Súd nariadil vo veci samej 4 pojednávania, počas ktorých nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Obmedzil sa iba na to, že sťažovateľku postupne vyzýval na formalistické doplnenie návrhov na dokazovanie a následne jej uložil povinnosť zaplatiť žalovaným trovy konania spojené s úkonmi procesnej obštrukcie.

6. Porušenie svojich majetkových práv vidí sťažovateľka v tom, že jej okresný súd uložil povinnosť zaplatiť úspešnej strane sporu trovy konania, ktoré nevznikli, a to aj napriek tomu, že ako neúspešná strana sporu sa súbežne domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia, ktorým súd priznal úspešnej strane nárok na náhradu trov konania.

7. Pokiaľ okresný súd odôvodnil zamietnutie návrhu sťažovateľky na prerušenie konania princípom hospodárnosti, zrozumiteľne nevysvetlil, aké náklady konania vzniknú navyše v dôsledku prerušenia konania o sťažnosti. V tejto časti je preto rozhodnutie sudcu okresného súdu nezrozumiteľné a zmätočné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o porušení jej práv pri rozhodovaní o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodu nespokojnosti priznania náhrady trov konania protistrane za niektoré z úkonov právnej služby.

9. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania. V nadväznosti na to považuje ústavný súd za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína nielen svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) ale aj to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017). Ak ústavný súd v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, bolo to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018) a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010, IV. ÚS 513/2018).

10. O žiaden z týchto prípadov v danej veci nejde. K tomuto záveru dospel ústavný súd po tom, čo sa oboznámil s dôvodmi napadnutého uznesenia. Okresný súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku, ako aj ustanovenia vyhlášky, dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k premenným rozhodným pre vyčíslenie trov konania. Primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim sa javí aj spôsob, akým okresný

súd reflektoval na tvrdenia, ktoré sťažovateľka uviedla v rámci sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

11. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o priznaní náhrady trov konania protistrane za niektoré z úkonov právnej služby, ktorých vykonanie nepovažovala za hodnoverne preukázané, mal okresný súd na zreteľ znenie § 251 CSP, a to, že na priznanie náhrady trov konania za konkrétny výdavok je nevyhnutné, aby išlo o výdavok vzniknutý v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, ktorý bol stranou sporu preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený. Všeobecnému súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Táto otázka je vecou úvahy (diskrécie) súdu, ktorá však musí byť vždy primerane odôvodnená. Z napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že okresný súd si túto svoju povinnosť splnil, pretože z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Tie sú založené na posudzovaní účelnosti každého jedného úkonu právnej služby a na skúmaní toho, či jednotlivé podania, resp. úkony právneho zástupcu žalovaných obsahujú procesne významné skutočnosti vzťahujúce sa na predmet konania.

12. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd v rámci rozhodovania o trovách konania za telefonické porady a vyjadrenia uplatnil zákonom daný priestor na uváženie účelnosti trov konania a tieto svoje úvahy primeraným spôsobom odôvodnil vrátane pomerne logického zdôvodnenia priznania odmeny za telefonické porady žalovaných s ich právnym zástupcom. Ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Otázka úplne presnej výšky náhrady trov tak v zásade nemá ústavnoprávny rozmer.

13. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou nie je a ani nemôže byť rozhodovanie o účelnosti trov konania, resp. prepočítavanie trov v „treťom stupni konania“ [obdobne I. ÚS 475/2020 (ZNaU 81/2020)]. Ústavnému súdu v žiadnom prípade neprináleží rozhodovať, za ktoré úkony právnej služby má alebo nemá byť strane sporu odmena priznaná, ale len posúdiť, či strany sporu, resp. v tomto prípade sťažovateľka dostala od okresného súdu náležitú odpoveď na všetky ňou uplatnené relevantné námietky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o „neudržateľnosti“ či arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

14. Ústavný súd tak sumarizuje, že okresným súdom aplikovaný postup pri hodnotení rozhodujúcich skutkových okolností veci nezakladá dôvod na jeho výnimočný zásah do napadnutého uznesenia v súlade s právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Nebolo zistené, že by posudzované uznesenie okresného súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, v rozpore (nesúlade) s platnou právnou úpravou týkajúcou sa náhrady trov konania či nedostatočne odôvodnené. Ako už bolo uvedené, vzhľadom na predmet napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch uznesenia okresného súdu, rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

15. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil vrátane výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, ústavný súd dospel k záveru, že námietka

sťažovateľky o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia nemá opodstatnenie, a tak odmietol jej ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Porušenie základných práv a čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odôvodňovala sťažovateľka v podstate tým istým spôsobom, a preto námietky o ich porušení považoval ústavný súd iba za súčasť jej sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu